

Kina kao „velika cyber sila”: Dva glasa Pekinga u telekomunikaciji

Rush Doshi, Emily de La Bruyère, Nathan Picarsic i John Ferguson

Travanj 2021.

Pročitajte cijelo izvješće: <https://www.brookings.edu/research/china-as-a-cyber-great-power-beijings-two-voices-in-telecommunications/>

ŠEST ZAKLJUČAKA

1. Dok Kina često interno raspravlja o svojim ambicijama „velike cyber sile“, rijetko priznaje te ambicije u porukama koje šalje van. Izraz „velika cyber sila” ključni je koncept koji usmjerava kinesku strategiju u telekomunikacijama, ali i u širem području IT-a. Pojavljuje se u naslovu gotovo svakog važnog govora predsjednika Xija Jinpinga o kineskoj telekomunikacijskoj i mrežnoj strategiji, usmjerenog na domaću publiku od 2014. Ali taj izraz rijetko se može pronaći u porukama usmjerenima vanjskoj stranoj javnosti i glasnogovornici Ministarstva vanjskih poslova spominju je samo jednom u šest godina. To ukazuje da Peking namjerno razvodnjuje rasprave o svojim ambicijama kako ne bi uznemirio stranu javnost.
2. Dok kineska vlada potiče stranu javnost na kupnju proizvoda Huawei, njezini vođe upozoravaju domaću javnost na opasnosti koje proizlaze iz oslanjanja na stranu tehnologiju. Godinama prije trgovinskog rata i ograničenja Trumpove administracije za tvrtku Huawei, Xi je tvrdio da je „kontrola drugih nad temeljnom tehnologijom naša najveća skrivena opasnost“ i da je omogućavanje strancima da kontroliraju temeljnu tehnologiju „poput izgradnje kuće na tuđim temeljima.”¹ Izjavio je da „Kina mora imati vlastitu tehnologiju i mora imati jaku tehnologiju.”²
3. Kineska vlada potiče stranu javnost koja je skeptična o tvrtki Huawei da se drže tržišnih načela. Istovremeno, vlada upozorava domaću javnost da razvoj IT mreže zahtijeva industrijsku politiku te se ne može povjeriti tržišnim silama. Xi je izričito izjavio da: „tržišna razmjena ne može donijeti temeljne tehnologije, a novac ne može kupiti temeljne tehnologije.”³
4. Peking naziva vanjsku zabrinutost za sigurnost zbog tvrtke Huawei „jadnim izgovorom” i čistom „politikom.”⁴ U isto vrijeme Kina izražava slične zabrinutosti na domaćem tržištu zbog uključivanja strane tehnologije u njezine mreže. Sigurnost je od ključne važnosti za Xija koji je u više navrata izjavio da „bez kibernetičke sigurnosti neće biti nacionalne sigurnosti.”⁵ U skladu s tim, zalaže se samo za usvajanje vanjske tehnologije kojom se može „upravljati”, dok čelnici u Ministarstvu industrije i informacijske tehnologije (MIIT) naglašavaju da se stranim tehnološkim mrežama u pravilu ne može „upravljati”.⁶ Kina stoga mora izraditi vlastite mreže koje su „neovisne te se njima može upravljati”.⁷
5. Komercijalni i akademski kineski izvori sugeriraju da zabrinutost međunarodne zajednice za sigurnost zbog kineskih telekomunikacija možda nije neutemeljena te da Peking možda vidi telekomunikacijske i ostale komercijalne mreže kao sredstva za projiciranje ofenzivne moći na globalnoj razini. Xi predstavlja IT kao ključni dio kineske strategije

vojno-civilne fuzije: godine 2018. rekao je da je „vojno-civilna fuzija u kibernetičkoj sigurnosti i informatizaciji ključno i granično područje za vojno-civilnu fuziju.”⁸ Nadalje, Qin an, direktor kineskog instituta za strategiju na kibernetičkom prostoru, tvrdio je 2016. da je „zbog visoke monopolističke prirode sustava informacijske tehnologije, malo vjerojatno da će biti dva različita sustava za vojnu i civilnu uporabu ... iznimno je potrebno [za Kinu] integrirati vojne i civilne resurse putem sustava vojno-civilne fuzije”.⁹

6. Kada raspravlja o postavljanju standarda sa stranom javnošću, kineska vlada naglašava suradnju koja je isplativa za sve uključene strane. Ali u domaćim raspravama naglašava konkurentnu vrijednost standarda za uspostavu tehnološke dominacije i, u skladu s tim, potrebu za izgradnjom „moći diskursa“ u globalnom IT razvoju. Xi tvrdi da u kibernetičkoj sigurnosti i telekomunikacijama „igra velike moći nije samo igra tehnologije, već i igra ideja i moći diskursa”, što se odnosi na upravljanje internetom i standarde.¹⁰ Drugi izvori nadovezuju se na Xijeve riječi, ukazujući kako Kina radi na postavljanju standarda u tehnologiji 5G, i na širem području IT-a, kako bi pretekla Zapad i time si omogućila gospodarske i vojne prednosti. Ukratko, oni „koji postavljaju standarde, stječu svijet.”¹¹

DVA GLASA KINE U TELEKOMUNIKACIJSKOM DISKURSU

Kineska vlada u porukama za stranu javnost govori o pretpostavkama i ciljevima koji su u suprotnosti s onima koje interno komuniciraju. U nastavku su neki ključni primjeri tih kontradikcija.

Ambicija: Kina kao „velika cyber sila”

- **Poruke za stranu javnost:**
  - „Sustav pregleda kibernetičke sigurnosti koji su uvela relevantna kineska tijela temelji se na činjenici da Kina ima najveći broj netizena na svijetu te je postala velika internetska zemlja. Promulgacija pregleda kibernetičke sigurnosti postat će najučinkovitiji pravni temelj za održavanje nacionalne kibernetičke sigurnosti i imat će veliku ulogu u promicanju izgradnje kibernetičke moći.”¹²
    - Glasnogovornik Ministarstva vanjskih poslova Hong Lei na tiskovnoj konferenciji u svibnju 2014. – jedina pojava izraza „cyber sila” u šest godina izjava glasnogovornika Ministarstva vanjskih poslova
- **Za unutarnju kinesku javnost:**
  - „Trenutno i buduće razdoblje razdoblje je velikih strateških prilika za moju zemlju da se iz velike proizvodne zemlje i mrežne sile pretvori u zemlju proizvodne sile i zemlju mrežne sile. Suočavajući se s teškom situacijom međunarodnog natjecanja i hitnim zahtjevima visokokvalitetnog razvoja moje zemlje, ubrzat ćemo visokokvalitetnu industriju i informacijsku tehnologiju. Razvoj je hitan.”¹³
    - Chen Zhaokong, zamjenik direktora Ministarstva industrije i informacijske tehnologije (MIIT), u članku objavljenom 2019.
  - „Oni koji pobijede će se radovati, a koji izgube će propasti. Natjecanje u kibernetičkom prostoru je, u konačnoj analizi, natjecanje za talente. Teško je izgraditi mrežnu silu bez izvanrednog i talentiranog tima i bez eksplozije kreativnosti i vitalnosti talenata”.¹⁴
    - Predsjednik Xi Jinping u govoru na posebnom forumu usredotočenom na kibernetičku sigurnost i informacijski rad Kine 2016.
  - „Kina mora preuzeti vodstvo tehnološke konkurencije povezane s dugoročnim i ukupnim stanjem.”¹⁵
    - Chen Zhaoxong u razgovoru s voditeljima industrije 2019.

Indigenizacija: Ovisnost kao „skrivena opasnost” Kine

- **Vanjski:**
  - „Ograničenja za tvrtku Huawei očigledno krše načela tržišnog gospodarstva i pravila o slobodnoj trgovini.”¹⁶
    - Glasnogovornica Ministarstva vanjskih poslova Hua Chunying na tiskovnoj konferenciji u srpnju 2020.
  - „Ono što je SAD učinio jasno pokazuje da je borba za tržišno gospodarstvo i načelo pravednog tržišnog natjecanja od strane SAD-a samo varka. Njihovo ponašanje krši pravila međunarodne trgovine.”¹⁷
    - Glasnogovornik Ministarstva vanjskih poslova Zhao Lijian na tiskovnoj konferenciji u srpnju 2020.
  - „Upotreba sigurnosti [protiv tvrtki kao što je Huawei] nema činjeničnu osnovu niti je u skladu s međunarodnim gospodarskim i trgovinskim pravilima”.¹⁸
    - Glasnogovornik Ministarstva vanjskih poslova Wang Wenbin na tiskovnoj konferenciji u srpnju 2020.
- **Interno:**
  - „Temeljna tehnologija interneta naša je najveća „sudbina” i naša najveća skrivena opasnost je da temeljnu tehnologiju ograničuju drugi.”¹⁹
  - „Bez obzira na veličinu internetske tvrtke, bez obzira na njezinu tržišnu vrijednost, ako uvelike ovisi o stranim zemljama u svojim temeljnim komponentama i ako je „glavna arterija” opskrbnog lanca u rukama drugih, to je kao da gradite kuću na tuđim temeljima. Koliko god da je velika i prekrasna, neće se moći suprotstaviti vjetru i kiši i bit će toliko ranjiva da će se možda urušiti pri prvom udaru.”²⁰
  - „S jedne strane, temeljna tehnologija najvažnije je oružje zemlje, a najkritičnija i temeljna tehnologija mora se temeljiti na neovisnoj inovaciji i samodostatnosti. Tržište ne može kupiti temeljne tehnologije i novac ne može kupiti temeljne tehnologije.”²¹
  - „Ne odbacujemo nikakvu novu tehnologiju. Nova tehnologija rezultat je razvoja ljudske civilizacije. Sve dok je pogodna podizanju razine socijalne produktivnosti u našoj zemlji i poboljšanju života ljudi, nećemo je odbiti. Problem je otkriti koje se mogu uvesti, ali moraju biti sigurne i moraju se moći kontrolirati, koje se mogu uvesti, probaviti, apsorbirati i zatim ponovo inovirati, koje se mogu razviti u suradnji s drugima i koje se moraju autohtono i samostalno inovirati. Osnovni problem temeljne tehnologije temeljno je istraživanje. Ako se temeljno istraživanje ne obavi dobro, primijenjena tehnologija postat će voda bez izvora i stabla bez korijenja.”²²
    - Svi prethodno navedeni citati su iz govora predsjednika Xija Jinpinga na posebnom forumu usredotočenom na kibernetičku sigurnost i informacijski rad Kine 2016.

Kibernetička i mrežna sigurnost: „Napadački i obrambeno”

- **Vanjski:**

- „Promicanje nacionalne sigurnosti tako je jadan izgovor koji je navela američka strana... [Ograničenja za Huawei dogodila su se pod] izlikom neobuhvaćenih rizika.”²³
  - Glasnogovornica Ministarstva vanjskih poslova Hua Chunying na tiskovnoj konferenciji u prosincu 2020.
- „Razlog zašto Sjedinjene Države potiskuju tvrtku Huawei može biti zato što se brinu da ako druge države upotrebljavaju tvrtku Huawei, Sjedinjene Države više neće moći proći kroz stražnja vrata i prisluškivati.”²⁴
  - Glasnogovornik Ministarstva vanjskih poslova Zhao Lijian na tiskovnoj konferenciji u listopadu 2020.

- **Interno:**

- „Bez mrežne sigurnosti nema nacionalne sigurnosti i nema stabilne gospodarske i socijalne operacije, a interesi široke mase ljudi ne bi bili zajamčeni.”²⁵
  - XI Jinping u svojem značajnom govoru 2018. godine o „izgradnji mrežne sile”
- „U informacijskom dobu postoji više kultura i mnogo ideja. Zapadne zemlje koriste prednosti informacijske tehnologije za provedbu kulturnog prodiranja, ideološke infiltracije i političke infiltracije kako bi postigli političke ciljeve. To će nesumnjivo utjecati na ideologiju i ideološki temelj Stranke.”²⁶
  - Liu Honglin iz škole šangajske Municipalne stranke Kineske komunističke stranke u članku lista Journal of the Party School of the Central Committee of China, najviše institucije za političko obrazovanje kineskih kadrova

Postavljanje standarda: Potraga Kine za „moći diskursa”

- **Vanjski:**

- „[Postavljanje međunarodnih standarda u telekomunikacijama] treba se temeljiti na obostranoj koristi, suradnji i uključenosti.”²⁷
- „[Kina nastoji] pružiti plan za formuliranje globalnih standarda uz uzajamno poštivanje i napore zajedničkog upravljanja za izgradnju uzajamnog povjerenja, produbljivanje suradnje, suradnju s drugima i potporu multilateralizmu.”²⁸
  - Glasnogovornik Ministarstva vanjskih poslova Zhao Lijian na tiskovnoj konferenciji u rujnu 2020.

- **Interno:**

- U uvjetima gospodarske globalizacije i modernog tržišnog gospodarstva... standardi predstavljaju vodstvo, pravo govora i moć upravljanja. Stoga tko stekne postavljanje standarda, stječe svijet. Prvorazredna poduzeća prodaju standarde, drugorazredna poduzeća prodaju marke, a trećerazredna poduzeća prodaju proizvode.”²⁹
  - Interpretacija misli Xija Jinpinga o standardizaciji objavljena u listu Zhejiang Daily
- „Samostalno svladavanje standarda i samostalna izgradnja mreža uvelike jamči informacije, pa čak i nacionalnu sigurnost.”³⁰
  - Objavljeno u listu Confidential Science and Technology
- „Sjedinjene Američke Države postavljaju standarde i temeljne tehnologije interneta. Internet je samo virtualni svijet, a internet stvari ogroman je sustav koji povezuje sve stvari na svijetu... Ako su ključne tehnologije i glavni standardi interneta stvari u rukama razvijenih zemalja Zapada, a [Kina] nema neovisna prava intelektualnog vlasništva, onda Kina neće imati priliku postići svoj miran rast i pomlađivanje na nacionalnoj razini.”³¹
  - Objavljeno u pokrajinskom časopisu o komunikacijama u vezi s internetom stvari – nova revolucija u informacijskoj tehnologiji
- „Principi koje je Xi Jinping postavio za upravljanje kibernetičkim prostorom također će biti prepoznati od strane svih zemalja na svijetu i postati osnovne norme za upravljanje internetom u svim zemljama”³²
  - Sun Qiang, pozvani istraživač Novog medijskog instituta Nacionalnog ideološkog centra, analizira govor Xija Jinpinga na Svjetskoj internetskoj konferenciji 2016. godine u Wuzhenu

Vojno-civilna fuzija

- **Vanjski:**

- „Snažno osuđujemo i čvrsto se suprotstavljamo opetovanom isticanju i klevetanju kineske politike civilne integracije. To je uobičajena međunarodna praksa za promicanje integriranog razvoja vojnih i civilnih sektora. SAD nije iznimka. Kao što znam, Ministarstvo obrane SAD-a i vojska provode razne projekte suradnje s američkim sveučilištima, institucijama za istraživanje i razvoj i privatnim tvrtkama. Neke američke multinacionalne tvrtke same su po sebi „vojno-civilno fuzija“ jer njihove poslovne operacije i proizvodi pokrivaju oba kraja.”³³
- „Neki američki dužnosnici iskrivili su politiku vojno-civilne integracije Kine sa zlonamjernim nepoštivanjem činjenica i pokušavaju pod ovom izlikom uvesti tehnološki embargo na Kinu što ometa i koči normalnu gospodarsku, trgovinsku i tehnološku suradnju između Kine i drugih zemalja. Ova praksa, nastala iz mentaliteta Hladnog rata, suprotna je duhu međunarodne suradnje i trendu vremena. Potkopava interese Kine, SAD-a i zajedničke interese svijetu.”³⁴
  - Glasnogovornik Ministarstva vanjskih poslova Geng Shuang tijekom tiskovne konferencije u ožujku 2020.

- **Interno:**

- „Vojno-civilna fuzija u kibernetičkoj sigurnosti i informatizaciji ključno je i granično područje za vojno-civilnu fuziju, a ujedno je i najdinamičnije područje i područje s najvećim potencijalom za napredovanje u vojno-civilnoj fuziji.”³⁵
  - Xi Jinping 2018. godine
- „Zbog visoko monopolističke prirode sustava informacijske tehnologije, malo je vjerojatno da će biti dva različita sustava za vojnu i civilnu uporabu.”³⁶
- „Težak je zadatak za Kinu izgraditi sustav koji može konkurirati naprednom svjetskom standardu, stoga je posebno potrebno [za Kinu] integrirati vojne i civilne resurse putem sustava vojno-civilne fuzije.”³⁷
  - Qin an, direktor kineskog instituta za istraživanje kibernetičke strategije i bivši zamjenik glavnog urednika lista Internet Information Security Magazine, tijekom govora u kineskom Centru za vrednovanje sigurnosti informacijskih tehnologija
- [Kineska vojska] traži „sveobuhvatnu integraciju umreženih sustava s ciljem integracije zajedničkih operacija [dijem] trodimenzionalne informacijske mreže kopna, mora, zraka i prostora gdje je svaka borbena jedinica i čak oružana platforma, senzor i druga oprema za borbu ... sigurno, brzo i besprijekorno povezana.”³⁸
  - Objavljeno u listu National Defense u vezi s vojnom primjenom tehnologije 5G

---

¹ 习近平 [Xi Jinping], „习近平在网信工作座谈会上的讲话全文发表” [Puni tekst govora Xija Jinpinga na Forumu o kibernetičkoj sigurnosti i informatizacijskom radu], (govor, Peking, 25. travnja 2016.), http://www.xinhuanet.com/politics/2016-04/25/c_1118731175.htm.

² 习近平 [Xi Jinping], „习近平：把我国从网络大国建设成为网络强国-高层动态-新华网” [Xi Jinping: Izgrađimo Kinu iz veće cyber države u veliku cyber silu], Xinhua, 27. veljače 2014., http://www.xinhuanet.com/politics/2014-02/27/c_119538788.htm.

³ 习近平 [Xi Jinping], „习近平在网信工作座谈会上的讲话全文发表” [Puni tekst govora Xija Jinpinga na Forumu o kibernetičkoj sigurnosti i informatizacijskom radu].

⁴ Hua Chunying, „Glasno govornica Ministarstva vanjskih poslova Hua Chunying na redovnoj tiskovnoj konferenciji 15. srpnja 2020.” (govor, Peking, 15. srpnja 2020.), https://www.fmprc.gov.cn/mfa_eng/xwfw_665399/s2510_665401/t1797967.shtml; Hua Chunying, „Glasno govornica Ministarstva vanjskih poslova Hua Chunying na redovnoj tiskovnoj konferenciji 11. prosinca 2020.” (govor, Peking, 11. prosinca 2020.), https://www.fmprc.gov.cn/mfa_eng/xwfw_665399/s2510_665401/2511_665403/t1839583.shtml.

⁵ “中央网络安全和信息化领导小组第一次会议召开” [Održan je prvi sastanak vodeće skupine za sigurnost i informatizaciju središnje mreže], 中央政府门户网站 [Central Government Portal], 27. veljače 2014., http://www.gov.cn/ldhd/2014-02/27/content_2625036.htm.

⁶ „习近平称努力让关键核心技术自主可控促产业迈向全球价值链中高端” [Xi Jinping izja vao je kako se prave napori da se ključne temeljne tehnologije učine neovisnima i takvima da se njima može upravljati, za promicanje industrije u visoki globalni lanac vrijednosti], Reuters, 28. svibnja 2018., <https://cn.reuters.com/article/china-xi-jinping-tech-value-chain-0528-idCNKCS11T0XT>.; 陈肇雄 [Chen Zhaoksong], „推进工业和信息化高质量发展” [Promicanje razvoja industrije i informatizacije visoke kvalitete], 网信军民融合 [Vojno-civilna fuzija na kibernetičkom području], 9. srpnja 2019., CNKI: F424;F49.

-
- ⁷ „习近平称努力让关键核心技术自主可控 促产业迈向全球价值链中高端” [Xi Jinping izjavio je kako se prave napore da se ključne temeljne tehnologije učine neovisnima i takvima da se njima može upravljati, za promicanje industrije u visoki globalni lanac vrijednosti], Reuters.
- ⁸ 习近平 [Xi Jinping], „习近平：自主创新推进网络强国建设” [Xi Jinping: Neovisna inovacija promovira izgradnju mrežne sile], 新华 [Xinhua], 21. travnja 2018., http://www.xinhuanet.com/politics/2018-04/21/c_1122719810.htm.
- ⁹ 秦安 [Qin An], „网络强国的意识认识共识” [Svijest, razumijevanje i konsenzus mrežne moći], 中国信息技术安全评估中心 [Kineska informacijska sigurnost] 9 (2016.), CNKI: TP393.08.
- ¹⁰ 习近平 [Xi Jinping], „习近平在网信工作座谈会上的讲话全文发表” [Puni tekst govora Xija Jinpinga na Forumu o kibernetičkoj sigurnosti i informatizacijskom radu].
- ¹¹ 郭占恒 [Guo Zhanheng], „习近平标准化思想与浙江实践” [Misao Xija Jinpinga o standardizaciji i praksi Zhejiang], 浙江日报 [Zhejiang Daily], 25. rujna 2015., CNKI: F203;F092.7. Oba citira na izraza uobičajena su u kineskim korporacijskim i političkim raspravama o standardima.
- ¹² 洪磊 [Hong Lei], „2014年5月22日外交部发言人洪磊主持例行记者会——中华人民共和国外交部” [22. svibnja 2014., glasnogovornik Ministarstva vanjskih poslova Hong Lei predvodio je redovitu tiskovnu konferenciju – Ministarstvo vanjskih poslova Narodne Republike Kine], (govor, Peking, 22. svibnja 2014.), https://www.fmprc.gov.cn/web/fyrbt_673021/jzhsl_673025/t1158617.shtml.
- ¹³ 陈肇雄 [Chen Zhaoxiong], „推进工业和信息化高质量发展” [Promicanje visokokvalitetnog razvoja industrije i informatizacije], 新华 [Xinhua], 9. srpnja 2019., http://www.xinhuanet.com/info/2019-07/09/c_138211395.htm.
- ¹⁴ 习近平 [Xi Jinping], „习近平在网信工作座谈会上的讲话全文发表” [Puni tekst govora Xija Jinpinga na Forumu o kibernetičkoj sigurnosti i informatizacijskom radu].
- ¹⁵ 陈肇雄 [Chen Zhaoxiong], „加快推进新时代网络强国建设” [Ubrzavanje izgradnje mrežne snage u novom dobu], 人民日报 [People's Daily], 17 studenog 2017., <http://opinion.people.com.cn/n1/2017/11/17/c1003-29651140.html>.
- ¹⁶ Hua Chunying, „Glasnogovornica Ministarstva vanjskih poslova Hua Chunying na redovnoj tiskovnoj konferenciji 15. srpnja 2020.” (govor, Peking, 15. srpnja 2020.), https://www.fmprc.gov.cn/mfa_eng/xwfw_665399/s2510_665401/t1797967.shtml.
- ¹⁷ Zhao Lijian, „glasnogovornik Ministarstva vanjskih poslova Zhao Lijian na redovnoj tiskovnoj konferenciji 18. kolovoza 2020.” (govor, Peking, 18. kolovoza 2020.), https://www.fmprc.gov.cn/mfa_eng/xwfw_665399/s2510_665401/t1807193.shtml.
- ¹⁸ Wang Wenbin, „Glasnogovornik Ministarstva vanjskih poslova Wang Wenbin na redovnoj tiskovnoj konferenciji 4. studenog 2020.” (govor, Peking, 4. studenog 2020.), https://www.fmprc.gov.cn/mfa_eng/xwfw_665399/s2510_665401/t1829367.shtml.
- ¹⁹ 习近平 [Xi Jinping], „习近平在网信工作座谈会上的讲话全文发表” [Puni tekst govora Xija Jinpinga na Forumu o kibernetičkoj sigurnosti i informatizacijskom radu].
- ²⁰ Ibid.
- ²¹ Ibid.
- ²² Ibid.
- ²³ Hua Chunying, „glasnogovornica Ministarstva vanjskih poslova Hua Chunying na redovnoj tiskovnoj konferenciji 11. prosinca 2020.” (govor, Peking, 11. prosinca 2020.), https://www.fmprc.gov.cn/mfa_eng/xwfw_665399/s2510_665401/2511_665403/t1839583.shtml.
- ²⁴ Zhao Lijian, „glasnogovornik Ministarstva vanjskih poslova Zhao Lijian na redovnoj tiskovnoj konferenciji 19. listopada 2020.” (govor, Peking, 19. listopada 2020.), https://www.fmprc.gov.cn/mfa_eng/xwfw_665399/s2510_665401/t1807193.shtml.
- ²⁵ 习近平 [Xi Jinping], „习近平：自主创新推进网络强国建设” [Xi Jinping: Neovisna inovacija promovira izgradnju mrežne sile], 新华 [Xinhua], 21. travnja 2018., http://www.xinhuanet.com/politics/2018-04/21/c_1122719810.htm.
- ²⁶ 刘红凛 [Liu Honglin], „信息化发展对党的建设的多重影响” [Višestruki utjecaji razvoja informacija na izgradnju stranke], *Journal of the Party School of the Central Committee of the C.P.C.* [中共中央党校学报], (prosinac 2011.), CNKI: TP399-C2.

-
- ²⁷ Zhao Lijian, „Glasnogovornik Ministarstva vanjskih poslova Zhao Lijian na redovnoj tiskovnoj konferenciji 8. rujna 2020.” (govor, Peking, 8. rujna 2020.), https://www.fmprc.gov.cn/mfa_eng/xwfw_665399/s2510_665401/t1813183.shtml.
- ²⁸ Ibid.
- ²⁹ 郭占恒 [Guo Zhanheng], „习近平标准化思想与浙江实践” [Misao Xija Jinpinga o standardizaciji i praksa Zhejiang], *浙江日报 [Zhejiang Daily]*, 25. rujna 2015., CNKI: F203;F092.7.
- ³⁰ 童国华 [Tong Guohua], „立足自主 重点布局探索网络空间内生安全” [Na temelju autonomije, fokusa na uređenje, istraživanje endogene sigurnosti u kibernetičkom prostoru], *保密科学技术 [Confidential Science and Technology]*, 11 (2018.): 33, CNKI: TP393.08.
- ³¹ 杨震 [Yang Zhen], „物联网:引领新一轮信息技术革命” [Internet stvari: Vođenje nove runde revolucije informacijske tehnologije], *江苏通信 [Jiangsu Communications]*, 3 (2010.): 12–13, CNKI: F49;F426.6.
- ³² 孙强 [Sun Qiang], „乌镇讲话彰显习近平网络强国战略的思想内核” [Govor u Wuzhenu ističe ideološki temelj strategije mrežne snage Xija Jinpinga], *人民日报 [People's Daily]*, siječanj 2016., CNKI: TP393.4.
- ³³ Geng Shuang, „glasnogovornik Ministarstva vanjskih poslova Geng Shuang na redovnoj tiskovnoj konferenciji 17. ožujka 2020.” (govor, Peking, 17. ožujka 2020.), https://www.fmprc.gov.cn/mfa_eng/xwfw_665399/s2510_665401/t1757063.shtml.
- ³⁴ Ibid.
- ³⁵ 习近平 [Xi Jinping], „习近平: 自主创新推进网络强国建设” [Xi Jinping: Neovisna inovacija promovira izgradnju mrežne snage].
- ³⁶ 秦安 [Qin An], „网络强国的意识认识共识” [Svijest, razumijevanje i konsenzus mrežne moći], *中国信息技术安全评估中心 [Kineska informacijska sigurnost]* 9 (2016.), CNKI: TP393.08.
- ³⁷ Ibid.
- ³⁸ 郭超 [Guo Chao], 于川信 [Yu Chuanxin] i 王景芳 [Wang Jingfang], „对第五代移动通信技术军事应用的几点认识” [Neka poimanja o vojnoj primjeni tehnologije mobilne komunikacije pete generacije], *国防 [National Defense]* br. 1 (2019.): 27-29, CNKI: E962;TN929.5.